

'TANZUNG', de eerste dansvoorstelling van JAN DECORTE

Geen voorstelling van Jan Decorte zonder zijn levensgezel Sigrid Vinks, en bijna zonder uitzondering is zij het ook telkens weer die voor het hoogtepunt zorgt. Als ze begint te bewegen, haar danske doet zoals ze zelf zegt. En zoals ze het zegt, zo is het, want zij beweegt zoals Jan schrijft: *kindlijk*. En dat komt aan, raakt je, totdat je er ondersteboven van bent. Dus dat wordt genieten, want Jan Decorte heeft zijn eerste dansvoorstelling gemaakt: 'Tanzung', met schrijver/acteur Tibo Vandenborre, de Japanse danseres Taka Shamoto én Sigrid.

HUMO Is een volledige dansvoorstelling iets waar je zelf ooit zou zijn opgekomen?

Jan Decorte «Nee. Toen Dirk Pauwels (artistiek directeur van CAMPO, red.) aan die tafel daar tegen me zei: 'Jij moet een dansvoorstelling maken,' zei ik ook meteen: 'I don't think so.'»

Sigrid Vinks «Iedereen, en jijzelf toch ook, gaat ervan uit dat de kracht van je werk vertrekt van de taal, van die poëzie die zo eigen is aan je en van waaruit iedere voorstelling ontstaat. Dus de stap om van die veilige barrière afstand te nemen was toch eikes...»

HUMO Eng.

Jan «Ja, maar ik vind alles waar ik aan begin eng, een beetje véél eng zelfs. 'Maar,' zei ik tegen Dirk Pauwels, 'laat me er toch over nadenken.' Veertien dagen later heb ik de titel bedacht, en meteen daarop de mensen met wie ik het wilde doen. Ook al dacht ik nog steeds dat ik het niet zou kunnen, omdat ik nooit iets van dans versta.»

HUMO Maar dan doe je het toch.

Jan «Tegen beter weten in. En zo ben ik gelukkig.»

HUMO Het is dus waar wat Sigrid zegt: 'Jan is een echte kamikaze. Hij smijt zich overal in en denkt niet na over: ga ik hier straks kapot uitkomen?'

Jan «*Smijten* doet me te veel aan werk denken, en ik ben een absolute tegenstander van werk. Ik raak de dingen lichtjes aan, ik beweeg ze een klein beetje, tegen heug en meug eigenlijk. De nacht voor de eerste grote doorloop gisteren heb ik ongelofelijk angstige dromen gehad. Dat ik het niet uit zou houden, want voor mij is zoveel bewegen

echt uitputtend; dat Sigrid het niet aan zou kunnen; dat de anderen zouden vallen en verkeerd terecht komen, kortom: dat er niks te zien zou zijn. En dan, dat is waar, stort ik me daar toch in – met voorbehoud bij het woord *stort*, ik bedoel eigenlijk: *ik beweeg me er een beetje naartoe*. En dan blijkt alles toch te kloppen. Mijn intuïtie heeft het altijd bij het rechte eind. Ik ben iemand die geweldig op intuïtie leeft, op intuïtie en gewoontes.»

HUMO En op vrouwen. Want voor je iets gaat maken heb je altijd een existentiële crisis – totdat Sigrid komt met de computer, jij in pyjama aan de keukentafel gaat zitten en gewoon begint. Maar dat kon nu niet. Nu heb je Sigrid met de anderen naar de repetities gestuurd en gezegd...

Jan «Doe maar. Vind je vrijheid. Dat vind ik één van de belangrijkste dingen aan mijn werk, dat het emanciperend is. Voor 'Bakchai' zei ik tegen Benny Claessens (bekend uit 'Het geslacht De Pauw', red.): 'Benny, ik zou willen dat je naakt bent, met het woord *Body* op je rug.' 'Oké,' antwoordde hij, en achteraf zei hij: 'Je hebt me geweldig bevrijd.' Ik durf dat ook te beweren van deze dansers nu. Ze zijn dol op mij – hoop ik – en ze genieten van hun vrijheid. En ik geniet daar weer van, want ik zie dat.»

HUMO Je moet dan wel mensen kiezen die die vrijheid aankunnen.

Jan «Ja, mijn hele truc – als ik al een truc heb – is het vinden van de juiste mensen. Toen ik de titel 'Tanzung' vond, dacht ik direct: Tibo en Taka. Puur intuïtief. Behalve in 'De smaak van De Keyser', waarin hij een soldaat speelde, had ik Tibo nog nooit zien bewegen, dansen of optreden. En toch wilde ik het met hem doen.»

HUMO Omdat hij intuïtief aanvoelt dat Tibo een bijzondere mens is, met heel veel diepte, die op één of andere manier ook goed zot is en iets van genialiteit in zich heeft, die dingen aandurft die wij aandurven en die geen vaderke nodig heeft dat zegt wat hij moet doen. Hij zit waarschijnlijk met dezelfde angsten als iedereen, maar hij durft die stap te zetten.»

HUMO Terwijl, zei Jan al eens, heel veel acteurs wél een god de vader nodig hebben als ze werken.

Sigrid «Natuurlijk.»

Jan «Maar ik scherm me volledig af tegen dat gevoel. Ik ben geen vader.»

GROTE TEPELS

HUMO Sigrid, wat dacht jij toen je voor het eerst zonder Jan en met Taka en Tibo in de studio stond?

Sigrid «Tja. Het was wel een uitdaging (lacht).»

Jan «We hadden wel twee stelregels geformuleerd.»

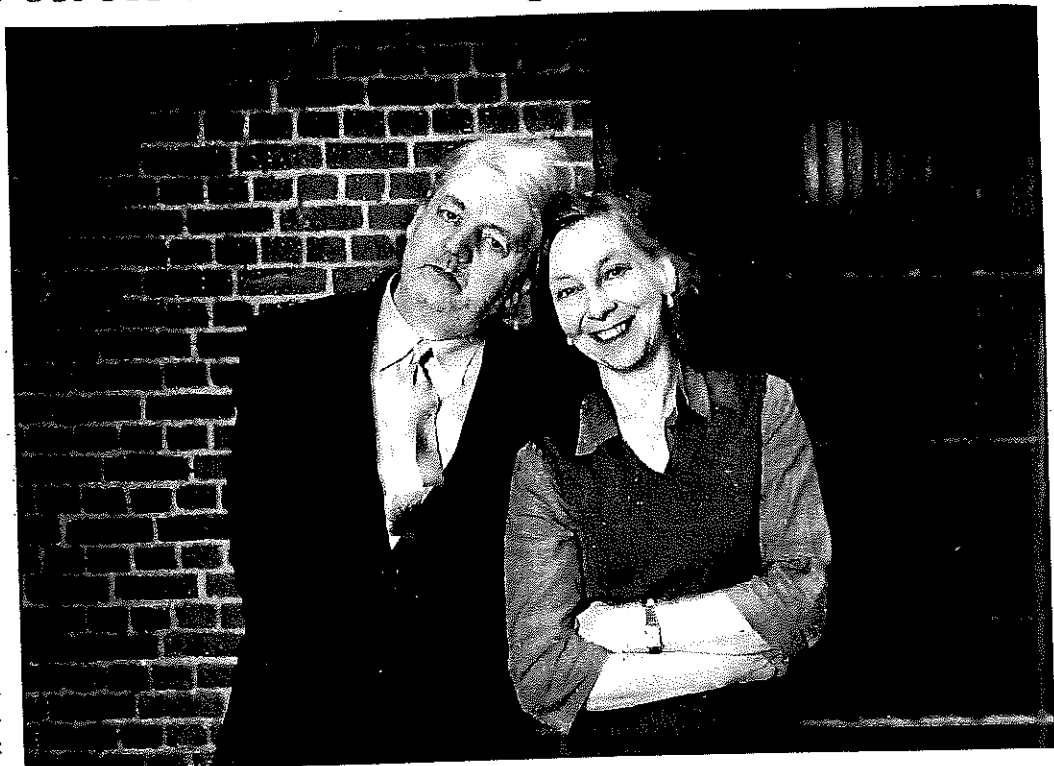
Sigrid «Ja. Eén regel was: *zodra we beginnen te zweten stoppen we*. Moeilijk, want de eerste dagen vielen in het midden van die hittegolf.»

Jan «Maar regel één was: *taking every movement seriously*, om alle poorten naar de vrijheid open te zetten.»

Sigrid «Het eerste wat we merkten, was dat we allemaal een totaal andere manier van bewegen hadden. We hebben niet geprobeerd dat op elkaar af te stemmen, want het is fascinerend om te zien hoe ieder op zijn manier beweegt. En toch merk je op het eind van de rit dat alles samenkomt.»

Jan «Ik ben een fan van Wittgenstein omdat ik ooit één regel van hem gelezen heb: *de wereld is alles wat het geval is*. Dat leert ons dat als je willekeurige mensen – die goed gekozen zijn, hè – samenzet, dat er zich dan iets ontwikkelt.»

Sigrid «Ik ben er gewoon aan begonnen, en dan merk je meteen dat er ook geen autoriteit nodig is. We keken naar elkaar, en als iemand iets deed dat niet goed was en ik wees daarop, dan bleek dat de anderen op hetzelfde ogenblik ook dat gevoel hadden. Als je echt samen werkt, wordt het op een bepaald moment objectieverbaar of iet-

oed of slecht is. Dat hoeft nauwelijks besproken te worden.»

HUMO Jan kwam alleen elke vrijdag kijken.

Jan «Ja, de rest van de week zat ik altijd hier, bij Martine (in het Brusselse café Den Daringman, red.)»

HUMO Wat zei hij de eerste keer dat hij het zag?

Jan «Perfect! Ik had geen opmerkingen.»

Sigrid «Ja, zo kleine detailtjes. Dat mijn onderbroek te klein was, bijvoorbeeld.»

«Er ligt ook nog steeds niks echt vast. Er zijn bepaalde kaders met elk een bepaalde intensiteit, maar er is geen choreografie. Ik kan dat ook niet.»

Jan «Ik kan alleen improviseren. Iets op het ogenblik zelf doen is beter dan uitgaan van een *idée préconçue*. Gisteren na de doorloop zei ik: 'Voilà. We hebben nog tijd, maar we zijn klaar. Nu komt het erop aan gerust te zijn.' Sigrid kwam direct met een bedenking. 'Kijk,' zei ik toen, 'dat gebeurt er als je tijd genoeg hebt.' Dan ga je nadenken over de dingen, en nadenken is niet goed. Dat heb ik al in duizend interviews gezegd.»

HUMO Geen choreografie, dat moet toch vreemd zijn voor Taka. Zij is een echte danseres.

Sigrid «Maar Taka is al jaren een fan van Jan, en ze is één van de meest fantastische mensen ter wereld. Als ik naar Rosas ging kijken, mochten er twintig danseressen op de scène staan: ik keek altijd maar naar één iemand.»

Jan «Ja, en soms ook naar (noemt nog iemand).»

Sigrid «Dat was alleen omdat die grote tepels had. Neen, ik keek naar Taka omdat – dat heeft Louise (Van den Eede, hun assistente, tevens de dochter van Peter Van den Eede, red.) heel schoon gezegd: 'Taka brengt zoveel teweeg, alleen al door de manier waarop ze haar hoofd buigt.'»

HUMO Jan heeft wel nog een beetje teruggegrepen naar de taal. Hij heeft voor de voorstelling zes gedichten gemaakt.

Jan «Een halfuurtje schrijven. Ik vond dat een productie over liefde een steuntje in de rug nodig had.»

Sigrid «Maar de gedichten zijn niet in zijn kindlijke taal. Ze zijn in het Engels: wel een beetje krakkemikig Engels, maar niet meer zo herkenbaar Jan.»

HUMO Waarom in het Engels?

Jan «Omdat de voorstellingen deze

keer ook internationaal gaan. Voorlopig al in Münster, Duitsland en in Bergen, Noorwegen. In Bergen wilden ze al jaren een productie van mij en ja, Noorwegen, dat brengt me weer iets dichterbij de Nobelprijs. Dat blijft één van mijn hobby's: streven naar de Nobelprijs. Alles wat in de richting van het noorden gaat, heeft daarom mijn aandacht.»

HUMO De gedichten hebben het herhaaldelijk over de *northern/queen/of madness*. Dat gaat over Sigrid, neem ik aan.

Jan «Ja, dat gaat over een fictief personage, maar natuurlijk gaat dat over ons. Voor de voorstelling

HUMO Er vloeit veel bloed in de gedichten.

Sigrid «En Taka, die ze voordraagt, verwisselt hardnekkig de r en de l: *brood is dlipping*, krijg je steeds. Echt geweldig.»

HUMO In my/dreams/I kill/you/silently/like/the blind/murderer.

Jan «'Dieu et les esprits vivants' gaat daar ook over, over één moordenaar die verliefd wordt op een meisje dat absoluut niet van hem wil weten.»

HUMO Zoals Sigrid ook niet van jou moest weten, het eerste jaar dat jullie elkaar kenden.

Jan «Veel van wat we doen is persoonlijk. Maar het is ook fictie.»

'Dat blijft toch één van mijn hobby's: streven naar de Nobelprijs'

'Betonliebe + Fleischkrieg Medea' hebben we door Herman Sorgeloos een hele mooie foto van Sigrid laten maken, en in het negatief stond griff, euh... Wat stond er?»

Sigrid «De zottin van den eeuwigen tijd.»

Jan «Ja. Medea is een heks, iemand die over eeuwige wapens beschikt én die blijft hangen in het noorden. *De zottin van den eeuwigen tijd/Queen of the north*: ik vind dat een typische beschrijving voor Sigrid. Zij is een absolute zottin zoals ik een absolute zot ben. Dat schept een geweldige band, op en naast de scène.»

Premièrereeks 'Tanzung': 23 september tot 3 oktober, CAMPO, Nieuwpoort 31-35 in Gent. Info: campo.nu of 09/223.00.00.

Sigrid «Wat je in 'Dieu et les esprits vivants' beschrijft – dat je met een mes boven op mij zat – is wel echt gebeurd. Het is niet alleen fictie.»

Jan «Jawel.»

«Ik heb haar ooit dood willen steken, maar dat beschouw ik als fictie, zo'n moment. Eros en thanatos, 't is een oud gegeven.»

HUMO In de dood is de liefde, de versmelting eeuwig. Maar jullie slagen erin dat bij leven al waar te maken.

Jan «Ja. Wij doen dat letterlijk. Ik weet ook niet wat in de voorstelling van mij is en wat van Sigrid.»

HUMO Vroeger had je op gezette tijden momenten van waanzin, momenten die je voor jezelf dus als fictie beschouwde. Het is al lang geleden. Ben je niet bang...

Jan (schudt het hoofd) «Neen hoor. We hebben plannen tot 2012, en

zonder enige opwinding zal ik die allemaal uitvoeren. Met al mijn dipjes en highs ben ik altijd mijn werk blijven doen. Iets artistieks maken gaat voor mij vanzelf, met meer en meer hulp van Sigrid.»

HUMO En de goeie mensen om mee te werken – die jullie op een wonderlijke manier maar blijven vinden.

Sigrid «Er lopen genoeg rare kwieten rond.»

Jan «Rare kwieten?»

Sigrid «Ik bedoel mensen zoals wij.»

Jan «Goed zot dus.»

Sigrid «Gelijkgestemden.»

HUMO Je bent geen vader, zei je net, maar Tibo zei me dat je een soort vader was, één van de weinige mensen van wie hij iets aanneemt.

Jan «Ik wilde dat die jongen gelukkig werd. En hij is ongelukkig content. Dat doet mij veel plezier.»

Sigrid «Ik denk dat hij Jan niet zozeer als een vader ziet maar als een *alternatief* voor een vader. Hij staat ook ingewikkeld in het leven, maar omdat Jan een manier heeft gevonden om met zijn kunst toch een leven in de maatschappij in te richten, kan Tibo nu denken: 'Het kan toch. Ik hoef mij niet te conformeren aan dingen die ik echt niet wil doen.' Dat werkt bevrijdend natuurlijk.»

Jan «Kijk, daarom zijn alle mensen bang voor mij: ik ben echt – en dat zeg ik zonder enige pretentie. Ik bedoel het niet goed of slecht, maar ik ben een *uitzonderlijk* mens. Daar ben ik mij sinds mijn zestigste totaal van bewust.»

HUMO Het zal niet alle licht onangepaste mensen zomaar lukken om ergens te komen.

Jan «Veel bijzondere mensen belanden in de goot. Waarom ik dan niet? Dat ik het niet weet. Omdat ik niks beredeneer, op mijn intuïtie vertrouw en Sigrid ben tegengekomen. Maar ook het verhaal van Sigrid en mij is op een onwerkelijke manier begonnen. Ik wist meteen dat het zo moest zijn, intuïtief, en zij wist het niet.»

«Ik heb mij altijd verzekerd van de liefde van sommige mensen. Dat houdt mij overeind, ook bij dipjes en extreme hoogten.»

HUMO En hoe verzekert je je daarvan?

Jan «Door liefde te géven. Dat klinkt heel melig, hè. Maar het is zo. Heel simpelweg.»

Stefanie de Jonge